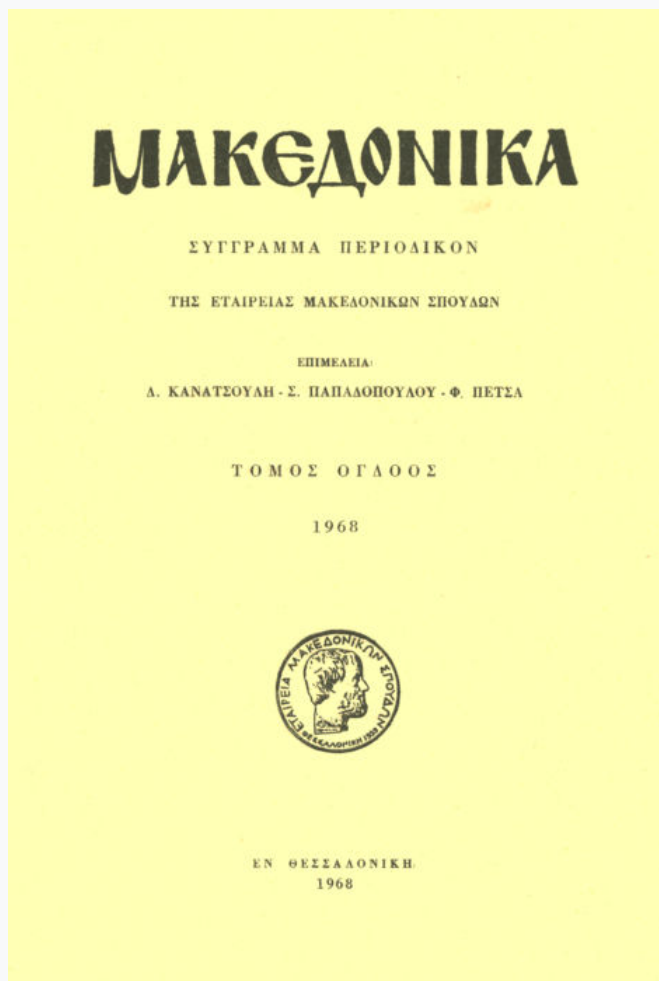

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Δημ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης

N. A. Κωνσταντινίδης

doi: [10.12681/makedonika.326](https://doi.org/10.12681/makedonika.326)

Copyright © 2014, N. A. Κωνσταντινίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κωνσταντινίδης Ν. Α. (1968). Δημ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης. *Μακεδονικά*, 8(1), 428–429.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.326>

Τέλος ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Cluj, Mihail Dan, *Cyrille et Méthode dans l'historiographie Tchécoslovaque des dernières années (1963 - 1966)* (σελ. 349 - 365), εκθέτει τα σχετικά με τους 'Αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο δημοσιεύματα στη Τσεχοσλοβακία μεταξύ των ετών 1963 - 1966. Παράλληλα όμως αναφέρει διεξαγωγές αρχαιολογικών έρευνών και συγκλήσεις επιστημονικών συνεδρίων στην Τσεχοσλοβακία, τα οποία έδωσαν μίαν ώθηση στις σχετικές μελέτες. Τέλος αξιολογεί την ιστορική και φιλολογική δραστηριότητα των μελετών αυτών στη πατρίδα του και υπογραμμίζει την ανάγκη της συνεχισέως των.

Με την έκδοση αυτών των δύο επιστημονικών τόμων περί των 'Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, παρουσιάζεται μία πολύτιμη ιστοριοθεολογικοφιλολογική συμβολή στην ιδιαίτερη πατρίδα των δύο 'Ελλήνων Ιεραποστόλων. Για τον λόγο αυτό, νομίζουμε ότι αξίζει κάθε έπαινος στην 'Ι. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης και στη Θεολογική Σχολή του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.

'Από την 'Επιτροπή του έορτασμού της 1100ετηρίδος και της έκδόσεως των δύο τόμων εκλήθησαν οι επιστήμονες να γράψουν τα άρθρα τους σε μία από τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Κατά συγκυρία, οι μελέτες, εκτός της ελληνικής, παρουσιάζονται όλες στη γαλλική. Δεν παραμένει μήπως και σήμερα η γαλλική ή γλώσσα της διπλωματίας υπό την έννοια της συνεννόησής;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΤΑΙΔΗΣ

Δ η μ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης, Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 80, εικόνες 8. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Μακεδονική Βιβλιοθήκη, αριθμ. 27].

Θερμή αγάπη προς την γενέτειρα Σιάτιστα ώθησε τον κ. Δημήτριο Παπαναούμ στην απόφαση να συλλέξει, να μελετήσει και να δημοσιεύσει μέρος των λαογραφικών της στοιχείων. 'Αν και έγιναν παλαιότερα ανάλογες εργασίες από άλλους φίλους της λαϊκής ζωής και του πολιτισμού της Σιάτιστας, η μικρή τούτη σύμμεκτη εργασία του κ. Παπαναούμ όχι μόνο δε φαίνεται να είναι περιττή, αφού συμπληρώνει το ήδη θησαυρισμένο υλικό, αλλά και πολύ χρήσιμη· οι καλές συλλεκτικές λαογραφικές εργασίες αποτελούν πάντοτε προσφορά στην επιστήμη.

'Ο συγγ. αρχίζει με τα «έθιμα του άρραβώνα και του γάμου», προχωρεί στα «γιατροσόφια-ζόρκια-γυτέματα», παραθέτει ένα θρύλο με τίτλο «γιατί δεν τούρκεψε η Σιάτιστα», συνεχίζει με λίγα «τραγούδια» και τελειώνει με «ήθογραφικά αφηγήματα» και γλωσσάριο από το σιατιστινό ιδίωμα. Τα κείμενα συνοδεύονται από υποσημειώσεις με τις οποίες επιχειρείται, κυρίως, παραλληλισμός όρισμένων νεωτέρων συνθηδίων και εθίμων προς αρχαία και βυζαντινά· τέλος δίνεται βιβλιογραφία η όποια όμως αναφέρεται γενικά στην επιστήμη της λαογραφίας εκτός από το βιβλίο του Φώτη Παπανικολάου (Λαογραφικά της Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1962), που δύσκολα ώστόσο μπορεί να χρησιμεύσει ως λαογραφικό βοήθημα, αφού ό συγγραφέας του δεν αναφέρει την προέλευση του υλικού που άποθησαυρίζει.

za 1934 - 1940 g., Sofia 1942. 'Εξ άλλου και για την εποχή μετά τό 1940, στη βουλγαρική γραμματεία υπάρχουν οι παρακάτω βιβλιογραφικές μελέτες: Kiril i Metodij, Bibliografija na balgarskata literatura 1944-1963, (έκδ. Sofijski Daržaven universitet «Kliment Ohridski»), 1963 και Ivan Dujčev - Angelina Kirmagova - Anna Pavnova, Balgarska Kirilo - Metodievskata bibliografija za perioda 1944 - 1962.

Νομίζουμε, μιά και θεωρήθηκε απαραίτητο νά σημειωθούν μερικά «βοηθήματα», ὅτι θά ἔπρεπε νά προτιμηθοῦν μελέτες σχετικές μέ τή Σιάτιστα καί τὰ λαογραφικά της. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικά τὰ ἄρθρα τοῦ Γ. Γκανούλη, Τά κατὰ τὸν γάμον ἦθη καί ἔθιμα ἐν Σιατίστῃ, «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», 1930, σ. 177-188. Τὰ ἔθιμα τῶν ἀπόκρεω ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1932, σ. 152-156. Οἱ ἀρραβῶνες ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1933, σ. 129-135. Τὰ Κόλιαντα ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1934, σ. 223-227. Πρωτομαγιά (ἐκ τῶν ἐθίμων τῆς Σιατίστης), «Μακ. Ἡμ.», 1937, σ. 93-96. Ἐκ τῶν ἐθίμων τῆς Σιατίστης, «Μακ. Ἡμ.», 1939 σ. 97-102. Τὰ δημοσιεύματα τῶν Κ. Οἰκονόμου - Α. Σιγάλα, Γαμήλια ἔθιμα ἐν Σιατίστῃ, «Μακεδονικά», 1(1940), σ. 264-276. Γ. Τόζη, Σιατιστινά, «Μακεδονικά», 2(1941-1952), σ. 311-331. Γ. Μέγα, Ὀρησκευτικαὶ παραδόσεις Σιατίστης, «Λαογραφία», 17(1957-58), σ. 615-616. Γ. Μέγα, Σιάτιστα, τ' ἀρχοντικά της, τὰ τραγούδια της κ' οἱ μουσικοὶ της, Ἀθῆναι 1963.

Γενικά τὸ βιβλίον τοῦ κ. Παπαναοῦμ εἶναι μία σύντομη καλὴ λαογραφικὴ ἐκλογή· καλὸ θά ἦταν νά συμπληρωθῇ καί μέ ἓνα ἢ δύο ἀκόμα τεύχη, στὰ ὁποῖα νά περιληφθοῦν τὰ ὑπολειπόμενα λαογραφικά τῆς Σιατίστης· ἔτσι θά εἴχαμε ὁλοκληρωμένη τὴν εἰκόνα τῆς σιατιστινῆς λαογραφίας. Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἐπιμελημένη μορφή τοῦ τεύχους ποὺ ἔχομε στὰ χέρια μας εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι ὅτι, ἐὰν ὁ συγγραφεὺς τοῦ καταπιαστῇ μέ τὸ ἔργο αὐτό, θά προσφέρῃ ἀληθινὰ πολύτιμη ὑπηρεσία καί πρὸς τὴ φημισμένη γενετήριά του καί πρὸς τὴν ἐπιστὴμὴ τῆς λαογραφίας γενικώτερα.

Ν. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Κωνσταντίνου Κ. Παπουλίδη, Ἡρωϊκὲς προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας στὴν ὑπηρεσία τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 20. [Ἔκδοσις Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Μακεδονικὴ Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη, ἀριθμ. 20].

Ἡ ἔκδοσις εἶναι δημοσίευσσις τῆς διαλέξεως ποὺ ἔγινε τὴν 15ῃ Ἰουλίου 1968 γιὰ τοὺς τελειοφοίτους τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν στὴν αἴθουσα τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ὁ συγγραφεὺς, διευθυντὴς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Μακεδόνων Σπουδαστῶν, μέ τὴν ιδιότητά του ὡς θεολόγου βλέπει μέ περισσώτερη συμπάθεια, ὅπως ὁμολογεῖ καί ὁ ἴδιος, τίς ἡρωϊκὲς αὐτὲς μορφὲς τοῦ κλήρου, ποὺ συνέβαλαν στὸν Μακεδονικὸ Ἀγῶνα.

Στὸ πρῶτο μέρος ὁ συγγραφεὺς θέτει τὰ ἱστορικὰ πλαίσια τῆς ἐποχῆς. Ἀναφέρεται μέ συντομία στὴν ἀφύπνισις τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους μέ τὴν ἱδρύσιν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας καί ἀκόμη περισσότερο μέ τὴν Συνθήκην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὸ 1878, ποὺ σὰν ἀπάντησις εἶχε τὴν ἐπανάστασιν στὸν Ὀλυμπο καί Δυτικὴ Μακεδονία, καί συνεχίζει μέ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους τὸ 1885, ποὺ χαρακτηρίζεαι σὰν δευτέρη φάσις, τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰλιντεν καί τέλος τὴν τρίτην φάσιν τοῦ ἀγῶνα.

Στὸ δευτέρον μέρος διεξοδικὰ ἀναφέρεται στὴ ζωὴ καί τὴ δράσιν τῶν ἱεραρχῶν, ποὺ μέ τὴν διοργάνωσιν ἀνταρτικῶν σωμάτων, μέ περιοδεῖες γιὰ τὴν τόνωσιν τοῦ φρονήματος τοῦ ποιμνίου τους ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνα καί δίνει τίς βιογραφίας τῶν γνωστοτέρων μητροπολιτῶν· Δράμας Χρυσοστόμου Καλαφάτη, Καστοριάς Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, Πελαγονίας Ἰωακείμ Φοροπούλου, Γρεβενῶν Αἰμιλιανὸν Λαζαρίδη.

ΜΑΡΙΑ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ